

The Project Gutenberg eBook of Hattu, by Alfild Agrell

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Hattu

Author: Alfild Agrell

Release date: January 30, 2006 [EBook #17638]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK HATTU ***

Produced by Matti Järvinen and Tuija Lindholm

HATTU

YKSINÄYTÖKSINEN HUVINÄYTELMÄ

Kirjoittanut
Alfild Agrell
(Thyra)

Suomennos

Ensimmäisen kerran julkaissut
U. W. Telén & C:o 1909.

HENKILÖT:

TUURE, kasööri.
SIIRI, hänen vaimonsa.
AGNES, Siirin ystävätär.

LIISA, Siirin vanha hoitaja.

Näyttämö esittää yksinkertaista, mutta aistikasta salia, jossa on kolme ovea. Toisella sivuseinällä kirjoituspöytä. Esiripun noustessa TUURE ja SIIRI istuvat kumpikin eri nojatuolissa. SIIRI selin TUUREEN.

ENSIMÄINEN KOHTAUS.

SIIRI, TUURE.

TUURE. Onko sinulla hauska, Siiri?

SIIRI. Erinomaisen hauska. (*Hetken vaiettuaan äkkiä pyörähyttäen tuoliansa*). Jospa vain käsittäisin, kuinka sinä jaksat istua murjottaa, kuin mikäkin mörökölli.

TUURE. Olen monta kertaa yrittänyt puhutella sinua.

SIIRI. Yrittänyt, niin.

TUURE. No—o?

SIIRI. No niin, ei se riitä, että *yrittää*; pitää myöskin onnistua.

TUURE. Niin, mikäli minä ymmärrän, niin —

SIIRI. — niin sinä olet epäonnistunut, aivan niin.

TUURE. Missä sitten?

SIIRI. Yrityksessäsi saada *minut* puhumaan.

TUURE. Sinut? No, sinun järjenjuoksusi on todellakin — — —

SIIRI. Mitä?

TUURE. Oikeata naisen viisautta.

SIIRI. Hyvä ainakin, kun tunnustat, että se on oikeata. (*Vaitiolo.*)

TUURE. No, suostutko antautumaan, Siiri?

SIIRI. En.

TUURE. Etkö? No, sitten luemme edelleen. (*Vaitiolo.*)

SIIRI. Tuure!

TUURE. Mitä tahdot?

SIIRI. Etkö sinä omasta mielestäsi ole hyvin häijy?

TUURE (*matkien Siiriä*). En.

SIIRI. Mutta minun mielestäni olet.

TUURE. Vai niin. (*Vaitiolo.*)

SIIRI. Äsh, Tuure!

TUURE. Sanoitko jotakin?'

SIIRI. En niin halaistua sanaa.

TUURE (*katsoo kelloaan*). Neljänneistä vaille kuusi. Kymmenen minuutin auringonpimennys yhden hatun takia.

SIIRI. Älä yhtään kiemurtele, kaikki on sinun syysi.

TUURE. Minun, tietysti.

SIIRI (*hiipii Tuuren tuolin taakse*). Ukkoseni!

TUURE. Vai niin, pikku noita, sinä tulit kuitenkin!

SIIRI. Huolitko minut polvellesi?

TUURE. Huolin, jos olet oikein kiltti ja hyvä.

SIIRI. Minä koetan parastani hetkisen. (*Istuu Tuuren polvelle.*)
Muistatko, kun näit minut ensimmäisen kerran?

TUURE. (*piloillaan*) En, sitä en todellakaan jaksa muistaa.

SIIRI (*uhaten*). Tuure!

TUURE. No niin. Se tapahtui luistinradalla. Sinä olit niin viehättävä!

SIIRI. Olinko?

TUURE. Mustassa, vyöttävässä puvussasi, jossa oli harmaa turkisreunus.

SIIRI. Ja — hattu sitten! — —

TUURE. Joka oli näin vähän toisella korvalla. Siinä oli pitkä, pehmeä höyhensulka, joka — —

SIIRI. Sinä kehuinkin sen aivan pilviin asti.

TUURE. Salattu hyökkäys.

SIIRI. Jos se olisi ollut vanha ja ruma — niin —

TUURE. — niin olisin vielä enemmän ihailut kauniita kasvojasi —

SIIRI (*tukistaa häntä*). Äläpäs kiertele, Tuure. Sinä inhoat rumia hattuja!

TUURE. Niin, mutta sinun nykyinen hattusi ei olekaan ruma; ja sitä paitsi on se ollut tuskin kymmentä kertaa käytännössä.

SIIRI. Oikea variksenpelätin se on ja ollut minulla siitä saakka, kun menimme naimisiin.

TUURE. Kolmetoista kuukautta takaperin.

SIIRI. Niin, mutta Pariisin-uutuudet ovat vain yksivuotisia kasveja.

TUURE. Ja kuitenkin viljellään niitä niin suurella huolella.

SIIRI. Kas niin, — Aiotko nyt käydä vielä viisastelemaan?

TUURE. En suinkaan. *Semmoista* vaikutusta ei kai mikään hattu ole vielä kehenkään tehnyt.

SIIRI. Jospa tietäisit, kuinka sievä tämä on!

TUURE. Todellakin?

SIIRI. Kolme heleänväristä sulkatöyhtöä, jotka riippuvat näin. (*Osottaa niiden asentoa.*)

TUURE. Mahtaa olla aistikas.

SIIRI. Ja sitten kimppu irtoruusuja niskassa.

TUURE. Minä pidän enemmän *kiintonaisista* ruusuista — jotka eivät ole niskassa!

SIIRI. Ole nyt kiltti ja hyvä poika!

TUURE. Sinähän ostit aivan äsken kaksi hattua?

SIIRI. Ne olivat talvihattuja.

TUURE. Ja tämä on?

SIIRI. Tämä on keväthattu.

TUURE. Ja sitten?

SIIRI. Tulevat tietysti kesähatut.

TUURE (*irrottautuu Siirin syleilystä ja nousee*). Muistatko sinä, Siiri, mitä minä sanoin kosiessani sinua?

SIIRI (*kyyristäytyy tuoliin*). Sanoithan sinä paljonkin.

TUURE. Muun muassa, että minä olen köyhä mies.

SIIRI. Ei, sen sinä sanoit myöhemmin.

TUURE. Mutta sinä tiesit sen.

SIIRI. Tiesin kyllä.

TUURE. Minä lisäsin vielä, että sinun täytyy —

SIIRI (*pane kätensä ristiin ja höpöttää kuin ulkolukua:*) — olla säästäväinen, tyytyä teatterissa vaatimattomaan paikkaan, kieltäytyä juhla-illallisilta, olla yksinkertainen, tarkka ja kiltti. No, enkö sitten ehkä ole ollut?

TUURE. Olisipa hauska tietää, mikä mies voisi sinua nyt vastustaa.

SIIRI. Emmekö istuneet kolmannella parvella, kun olimme ensimmäisen kerran teatterissa?

TUURE. Kyllä niin, mutta toisella kerralla istuimme nojatuolissa.

SIIRI. Olenko ollut yhdelläkään oikealla juhla-illallisella?

TUURE. Et, mutta ainakin kymmenellä väärällä. Ja siksi toiseksi, jos rupeaa oikein tarkastamaan — —!

SIIRI. Niin, mutta sitäpä ei pidä koskaan tehdä, silloinhan kaikki menettää arvonsa.

TUURE. Ehkä. — Mutta ei, ei kaikki.

SIIRI. Saahan Siiri hatun?

TUURE. Sinulla ei ollut mikään rikas koti, Siiri. Eikö koskaan sattunut, että sinulta kiellettiin mitään?

SIIRI. Ei koskaan, mitä vaatetukseen tulee.

TUURE. Vai ei.

SIIRI. Voipi säästää niin paljon monessa muussa asiassa.

TUURE. Sehän oli jotakin aivan uutta.

SIIRI. Niin, minä en ole vielä sinulle näyttänyt kaikkia taitojani taloudenhoidossa.

TUURE. Et, niitä et tosiaankaan ole näyttänyt.

SIIRI (*hiipii Tuuren luo*). Täytyyhän sinun vaimosi käydä ihmisten tavalla puettuna, Tuure.

TUURE. Et tiedä, miten sinä minua kiusaat, Siiri. Ja muuten: näytätkö sinä nyt sitten apinalta?

SIIRI. Apinalta?

TUURE. Niin, minä en salli tuommoista puhetta.

SIIRI. En minäkään. Ush, kuinka sinä olet häijy, Tuure!

TUURE. Kun en tahdo uhrata 40 markkaa muotikauppiaan hassutuksiin!

SIIRI. Sinä olet — (*heittäytyy tuoliin ja itkee*).

TUURE. Kas niin, Siiri, älä itke. Tiedäthän, että minun on mahdoton sietää sinun kyyneleitäsi.

SIIRI (*nyyhkyttäen*). En minä itke — — Minä olen päinvastoin oikein — iloinen — hyvin onnellinen. On vain niin raskasta ajatella — — että sinä — — et lainkaan — välitä minusta — — mitä minä tahdon tai toivon — —

TUURE. Enkö *minä* välitä! Oo, aivan liian paljon!

SIIRI. Ja sitten olet sinä ollut niin omituinen ja hajamielinen viime aikoina. Et suudellutkaan minua eilen muuta kuin kolme kertaa.

TUURE. Kas niin, pieni lapsellinen eukkoseni! (*Istuutuu Siirin viereen.*)

SIIRI. lapsellinen? Minä kyllä tiedän, että sinä pidät minua sekä lapsellisena että pahana ja rumana vielä lisäksi — —

TUURE. Kevät-taivaan ei tarvitse olla ruma, vaikka se panee tavallaan kaipaamaan sateenvarjoa.

SIIRI. Mamma raukka oli kyllä oikeassa sanoessaan, että me emme sovi yhteen.

TUURE (*vakavasti*). Niin, minäkin pelkään hänen osanneen oikeaan.

SIIRI (*nousee äkkiä*). Kas niin, uskotko sinä nyt sitäkin päälle päätteeksi? Oi, minä olen onnettomin olento, mitä maa päällään kantaa!

TUURE. No, älä ymmärrä minua väärin. Minä tarkoitan —

SIIRI. — että sinä kadut.

TUURE. Ei. Mutta että sinua ei ole kasvatettu köyhän miehen vaimoksi.

SIIRI (*pyyhkien silmiään*). Kyllä, kyllä vain. Kaikki käy hyvin, kun vain yrittää.

TUURE. Niin, siitä se riippuu.

SIIRI. Jos me esim. lakkaisimme juomasta iltapäivä-kahvia?

TUURE. Ja mitä vielä?

SIIRI (*mieltii*). Niin, ja sitten voimme vähän alentaa Liisan palkkaa. Se on todellakin liian suuri.

TUURE. Ikäänkuin hänen uskollisuuttaan *voisi* rahalla maksaa! Vai niin, Siiri, nämä ovat siis sinun taloudenhoitoperiaatteitasi?

SIIRI. Oho, kyllä minä voin vielä muutakin. Kas, sillä tavalla saa rahaa — —

TUURE. Ostaakseen —?

SIIRI. Välttämättömiä tarpeita, niin.

TUURE (*syrjään*). Kasvatus! Olisi tosiaankin väärin moittia häntä. (*Ääneen.*) Koko sydämesi riippuu siis kiinni tuossa koreassa hatussa, lapsonen?

SIIRI. Ei koko sydämeni, muuta kuin pienen pieni sirpale vain.

TUURE. Ja kuinka iloiseksi sinä tulisit, jos saisit toiveesi täytetyksi?

SIIRI. Oo, niin iloiseksi, niin iloiseksi!

TUURE. No niin, olkoon oikein tai väärin. Osta sinä leikkikalusi, lapsi hyvä. (*Huokaisten.*) Minä koetan hankkia rahat.

SIIRI. Sinä rakas, armas jörö-jukka! Mutta onhan se aivan varma!

TUURE. Olenko milloinkaan rikkonut lupaustani?

SIIRI. Oo, — et suinkaan — — Mutta — —

TUURE. Mutta mitä?

SIIRI. Että sinä — että sinä — —

TUURE. Eihän lapsi vain ole menettänyt puhelajahjaansa? Että sinä — että sinä — —?

SIIRI. Että sinä et kadu!

TUURE. Kuinkapa minä voisinkin katua?

SIIRI. Jos olisit katunut, niin ei kuningattaren kruunukaan olisi voinut lohduttaa minua. (*Kietoo kätensä Tuuren kaulaan.*)

TUURE. — —No, etkö nyt lähetä hakemaan aarrettasi?

SIIRI (*veitikkamaisesti*). Jospa tietäisit — —!

TUURE. Mitä? Joko se on täällä?

SIIRI. Älä suutu!

TUURE. Sinä olit siis aivan varma, että — —

SIIRI. Olinhan minä. Mutta minä ajattelin, että *pahimmassa* tapauksessa — — Ymmärrätkö — pahimmassa tapauksessa —

TUURE. Niin, minä ymmärrän.

SIIRI. Sinä et olisi voinut kieltää, kun vain olisit saanut nähdä sen. Odotahan vähän. (*Juoksee vasemmalle.*)

TUURE (*yksin*). Minä olen mieletön, hullu! Tämmöisiä ylellisyys-menoja *nyt!* — — Jos voisin sanoa Siirille kaikki. — —? Ei, ei vielä, ei vielä! Onhan minulla hiukan toivoa, ja sitä paitsi — — Mutta mistä saada rahoja *tähän.* (*Seisoo ajatuksiinsa vaipuneena.*) No niin, oli menneeksi. Pahimmassa tapauksessa käyköön niinkin. Ne päivät, jotka ovat jälellä, tahdon — täytyy minun nähdä hänet iloisena. Sitten? — — Sitten en tahdo ajatella *mitään.* — —

SIIRI (*vasemmalta hattu päässä*). No, onko mitään ihanampaa!

TUURE (*katselee häntä*). Tuskin.

SIIRI. Ja entäs kun minä kävelen. Katsohan vain, mitenkä sulkatöyhdyt hyppelivät!

TUURE. Aivan kuin sirkushevosen selässä.

SIIRI, Hyi, Tuure! Kuinka voit sanoa niin — ilkeästi.

TUURE. Minä myönnän, että se oli halventavasti sanottu. Mutta totuus sattuu välistä pujahtamaan esiin aivan huomaamatta.

SIIRI (*seisoo peilin edessä nyökytellen päätään*). Ei, sirkushevosilla ne ovat paljon suuremmat.

TUURE. Ja paljon kauniimmat.

SIIRI (*arvokkaasti, ottaen hatun päästään*). Sinulla ei ole makua, Tuure.

TUURE. Eikö ole? Ja kuitenkin olen valinnut sinut puolisokseni.

SIIRI. Anteeksi, minäpä se valitsin *sinut*.

TUURE (*nauraen*). Siinä tapauksessa tunnustan mielelläni, että — sinulla on hyvä maku. Mutta nyt pitää minun mennä.

SIIRI. Mihinkä niin?

TUURE. Ulos —. Konttorista hakemaan rahaa.

SIIRI (*mielistellen*). Mitä sillä tekee! Mamma väitti aina, että on huonoa taloudenhoitoa maksaa käteisellä.

TUURE. Niin, tulee kyllä huokeammaksi, kun ei maksa ollenkaan (*syrjään*) — kuten hän.

SIIRI. Ei, mutta vähän kerrassaan.

TUURE. Säästä sinä viisautesi, Siiri, muuten muserrat minut aivan kokonaan. (*Hellästi.*) Onko pikku vaimoni nyt oikein tyytyväinen?

SIIRI. Oikein tyytyväinen ja iloinen. Mutta en ainoastaan *tuon* takia (*osottaa hattuaan*), vaan sen tähden, että minulla on kiltein ja parhain mies maailmassa! (*Heittäytyy Tuuren syliin.*)

TUURE (*syrjään*). Mistä saada rohkeutta synkistämään tämmöistä auringonpaistetta. (*Ääneen.*) Anna minun olla, Siiri. (*Lykkää Siirin luotaan.*)

SIIRI. Mikä sinun on?

TUURE. Minun? Mikäpä *minun* olisi. Apropos, Siiri. Nyt juuri johtui mieleeni eräs ajatus. Jos me sattumalta menettäisimme kaikki, mitä meillä on, jos meidän olisi pakko supistaa huvituksiamme, tapojamme — mitä sinä silloin sanoisit?

SIIRI. En mitään. Minä vain itkisin, itkisin yöt ja päivät. Mutta miksi puhut sinä niin kauheita asioita?

TUURE. En tosiaankaan tiedä. Mutta hyvästi nyt hetkeksi.

SIIRI. Ethän sinä viivy kauan?

TUURE. Korkeintaan puoli tuntia, toivon minä. Hyvästi, lapsukaiseni. (*Menee perältä.*)

SIIRI (*avaa oven*). Tuure! Taaskin sinä unohdit suudella minua! (*Tuure suutelee häntä nopeasti ja menee*). Niin kummalliseksi kuin hän on käynytkin. Äsken hän melkein tyrkkäsi minut luotaan ja — — varmaankin minä vain kuvittelen. Sen konstin minä kyllä osaan. (*Laittelee hyräillen hattua päähänsä peilin edessä.*) Ei, Liisan pitää nähdä tämä. (*Huutaa.*) Liisa, Liisa!

TOINEN KOHTAUS.

SIIRI ja LIISA.

LIISA (*vasemmalta*). Niin, niin, minä tulen, minä tulen!

SIIRI. NO, etkö näe mitään?

LIISA. Kyllä, Jumalan kiitos. Vielä minä näen pitemmältä kuin nenäni päähän.

SIIRI. Nyt ei ole kysymys *nenästä*, vaan tästä. (*Osottaa hattua.*)

LIISA (*happamesti*). Hm, semmoisia asioita en minä ymmärrä.

SIIRI. Ymmärrät kai sen verran, että se on kaunis?

LIISA. Noitten tupsujenko takia?

SIIRI. Nehän ne juuri tekevät sen hienoksi.

LIISA. Minusta ne muistuttavat ruumisvaunuja.

SIIRI. Kuinka Liisa voi sanoa niin kauheasti? Ruumisvaunut ja sirkushevokset! Olisipa hauska tietää, kuka uskaltaa liikkua semmoisilla ajoneuvoilla!

LIISA. Kas niin, sydänpäpö. Älkää panko sitä niin pahaksenne. Vanha Liisa on pässinpää, joka ei mitään käsitä.

SIIRI (*lohdutettuna*). No, siinä voit olla oikeassa. Ja että se pukee minua, se on varma.

LIISA. Ihmepä olisikin, jos *ei* pukisi semmoisia kasvoja — vaikka —

SIIRI (*matkien Liisaa*). Ei voi verratakaan *siihen*, mitä ne olivat nuorena ollessa.

LIISA. Aivan niin.

SIIRI (*edelleen kuin Liisa*). Silloin oli hän kuin elävä Jumalan enkeli.

LIISA (*loukkaantuneena*). Ensi kerralla tietää akka pitää kielensä kahleissa.

SIIRI (*nauraen*). Se käy kyllä liian vaikeaksi sinulle, Liisa! Kas niin, vanha höpsö, älä nyt suutu. Mutta kun unohdit antaa minulle peilin pienenä ollessani, on se anteeksi annettavaa, jos en voi olla yhtä ihastunut kuin sinä. Kuulehan, Liisa!

LIISA (*leppyneenä*). Mitä — rouva tahtoo?

SIIRI. Meidän pitää saada jotakin oikein hyvää illalliseksi.

LIISA. En koskaan kuule muuta, ja — —

SIIRI. Tuure pitää linnusta. Se on päätetty. Meidän pitää saada pyy-paistia.

LIISA. Se on mahdotonta.

SIIRI. Mahdotonta, kun *minä* käsken.

LIISA. Lintu on vielä ostamatta, kynimättä, ja mikä pahinta: jäätyneenä, kun ilmat pysyvät yhä niin kylminä.

SIIRI. Kyllä kai se sulaa, kun tulelle pannaan, luulen minä.

LIISA (*rykii*). Silloin se menee pilalle.

SIIRI. Kun sulaako?

LIISA. Minä tarkoitan — —

SIIRI. Minä kyllä ymmärrän. Voit muuten laittaa, mitä tahansa, kunhan se on vain semmoista, josta kasööri pitää.

LIISA. Mutta —

SIIRI. Ei mitään vastaväitteitä. Liisa unohtaa, että minä olen nyt *rouva*.

LIISA. Unohtaisinko sitä! Mutta — — —

SIIRI. Ja että Liisa on velvollinen tottelemaan minua.

LIISA. Senhän sanoo järkikin. Minä tahdoin vain sanoa, että rouva otti viimeiset talousrahat hansikk — — (*Ovikello soi.*)

SIIRI. Kukahan se lienee? Kiiruhda avaamaan. (*Ottaa nopeasti hatun päästään.*)

LIISA (*eteisessä*). Voi, taivas! Nytkös Siiri riemastuu! (*Avaa peräoven Agnekselle ja menee vasemmalle.*)

KOLMAS KOHTAUS.

SIIRI ja AGNES.

SIIRI. Ei, mutta mitä minä näen! Sinä, Agnes!

AGNES. Niin, minä itse eikä kukaan muu. No, kultaseni, älähän pudota silmiäsi.

SIIRI. Mikä äärettömän mieluisa yllätys! Milloinka sinä olet tullut Helsinkiin?

AGNES. Eilen.

SIIRI. Ja tulit näin verrattain kohta minua tapaamaan! Sinä rakas, kiltti Agnes.

AGNES. Luulenpa tosiaankin, että lapsi aivan vilpittömästi ihastui minut nähdessään.

SIIRI. Mutta nyt sinun pitää riisua päällysvaatteesi. — Maltas, niin minä autan sinua. Onko miehesikin kaupungissa?

AGNES. Hän ei mielellään poistu maatilaltaan.

SIIRI. Sukutilaltaan, tarkoitat. Ajatteles, kun on miehenä sukutilan omistaja!

AGNES. Niin, sitä kannattaa kadehtia. Eikö niin?

SIIRI. Mutta tule nyt tänne lampun luokse, että saan oikein nähdä sinut. Mehän emme ole tavanneet kokonaiseen neljään vuoteen.

AGNES. Onko siitä vain neljä vuotta?

SIIRI. On. Minähän olin nuorempana morsiuustyttönä sinun häissäsi.

AGNES. Se on totta. Minä siis erehdyin.

SIIRI (*katsellen häntä*). Komea ja ylpeä kuin aina, mutta olet sinä käynyt vähän kalpeaksi.

AGNES. Sinä sitävastoin olet punakka kuin aamurusko.

SIIRI. Nyt pitää sinun istua tänne sohvaan. Kas niin, ja tyyny pään taakse, palli jalkojen alle ja — —

AGNES. Riittää, riittää, kiitos. Minä olen kuin kissa. En pidä siitä, että minua liiaksi silitellään. —

Tämä on siis sinun kotisi, Siiri? Kuinka miellyttävä pikku pesä!

SIIRI. Oikeinko todella? No, niin, onhan tämä hyvä kylläkin, vaikka tosin puuttuu yhtä ja toista. Ja *sinun* kotiisi verraten, niin — —

AGNES. Puhukaamme nyt miehestäsi. Minähän en lainkaan tunne häntä.

SIIRI. Mutta hän tuntee sinut.

AGNES. Niinkuin minäkin hänet: nimeltä. Tiedän m. m., että hän on tavattoman oikeamielinen ja rakastettava nuori mies.

SIIRI. Oikeamielinen ja rakastettava! Ohoo, se on aivan liian vähän! Hän on parhain, viisain, kaunein, hauskin, —

AGNES. Hillitse itseäsi. Nyt on minulla hänen luonteensa aivan selvillä. Te rakastatte toisianne siis yhä edelleen?

SIIRI. Yhä edelleen? Etkö sinä ja miehesi sitten —

AGNES. *Mekö?* Me olemme mallikelpoinen aviopari ja aivan uusinta kuosia.

SIIRI. Minä en ole tiennyt olevan mitään kuosia aviomaailmassa.

AGNES. Päinvastoin: siinä on kauhean vaihteleva kuosi.

SIIRI. Ajatteles, jos Tuure kävisi vanhanaikaiseksi. Ha, ha, ha!

AGNES. Älä sinä naura. Se on hyvin luultavaa, jos hän ei — — —

SIIRI. Mitä?

AGNES. Osaa luoda omaa kuosiaan. Mutta, lapsukainen, minkätähden et vuosikausiin ole minulle kirjoittanut?

SIIRI. Niin — niin — näetkös — sen tähden, että minä niin kauheasti kunnioitan sinua.

AGNES. *Minua!* No, olipa sekin päähänpisto.

SIIRI. Eikä minulla ole ollut rohkeutta lähettää sinulle tyhmyyksiäni noin vain ominpäin taikka, oikeammin: omin *käsin*.

AGNES. Vai olet sinä niin koppava! Voisit »lähettää tyhmyyksiäsi» pois, etkä kumminkaan tee sitä! Sinä olet siis onnellinen, niinkö?

SIIRI. Olen, minä olen *niin* onnellinen! — Jospa meillä olisi vain vähän enemmän rahaa.

AGNES. Minä luulen miehelläsi olevan sangen hyvän palkan?

SIIRI. Kolmetuhattaviisisataa markkaa.

AGNES. No, se ei ole paljon.

SIIRI. Ei, eipä suinkaan. Mutta kyllä se sentään varsin hyvin riittää, kun osaa olla tarkka.

AGNES. Ja miehesi *osaa* olla?

SIIRI. Sitä en ole sanonut.

AGNES. *Sinäkö* siis olisit —

SIIRI. Niin, meidän kesken sanoen, niin Tuurella on aivan nurinkuriset käsitykset taloudenhoidosta. Hän vaatii vain, että pitäisi olla ilman sitä, mitä on vaikea hankkia itselleen.

AGNES. Ja sinä?

SIIRI. *Minä?* *Minä* olen sitä mieltä, että se on hankittava, mitä ilman on vaikea olla. Apropos: mitä sinä pidät tästä? (*Näyttää hattuaan.*)

AGNES. Sangen sievä — vaikka sulkatöyhdyt muistuttavat hieman lappalaiskoiran häntää.

SIIRI (*musertuneena*). Lappalaiskoiran häntää!

AGNES. Loukkasiko sinua minun talonpoikainen arvosteluni.

SIIRI. Ei, ei suinkaan. Mutta kyllä se on katkeraa, että vielä ruumisvaunujen perään piti tulla koiran. Niin, saatpahan sitten kuulla. Mutta nyt vasta huomaan, että sinä olet surupuvussa. Sydänsuruko?

AGNES. Oh, ei! Kuka surisi, kun saa periä viisituhatta markkaa. Fabian setä on kuollut.

SIIRI. Se vanha kitupiikki — —! (*Äkkiä hilliten itsensä.*) No, Jumalan kiitos, että se ei ollut sen pahempaa. Mutta suoruus on suoruudella palkittava. Oletko sinä onnellinen, Agnes?

AGNES. Oo, erinomaisen onnellinen. Ainoa, mitä minun onnestani puuttui, oli uushopeainen pöytäkalusto ja sen minä sain pari päivää sitten. Mutta minä en tiedä, mitä täällä on ilmassa semmoista, joka saa ihmisen niin lapselliselle mielelle. Minäpä kiipeän sohvalle tällä tavalla ja sitten on sinun, Siiri, kerrottava minulle satu avioelämästäsi.

SIIRI. Satu?

AGNES. Niin, eikö teidän rakkautenne ole ehkä satumaista meidän valistuneella aikakaudellamme, ja etkö sinä itse ole kuin oikea satuprinsessa vaaleine kiharoinesi ja kauniine pukuinesi? Apropos: oletko sinä aina kotona noin hienosti puettuna?

SIIRI. Olen, minusta se on velvollisuuteni — — Tuurea kohtaan.

AGNES. *Tuurea kohtaan?* On se sentään onnellista, kun on saanut oppia velvollisuutensa, niinkuin me molemmat. Ja kylässä?

SIIRI. Niin, silloin se on mielestäni velvollisuuteni — minua itseäni kohtaan.

AGNES. Tietysti. Kas niin, lapsonen, alotahan nyt.

SIIRI. Ensimmäisellä kerralla, kun prinssi ja prinsessa näkivät toisensa, he rakastuivat, rakastuivat kauheasti. Mutta äläpäs, ei se niin vain käy; No niin: mamma sanoi: »ei!»! Tuure vielä silloin lueskeli eikä hänellä ollut mitään, ja mamma tahtoi saada rikkaan vävyn — ymmärräthän. Niin, niin, se oli aikaa, se.

AGNES. No, sitten?

SIIRI. Sitten Tuure hylkäsi opinnot ja otti siihen sijaan tämän paikan, mutta se ei kuitenkaan auttanut. Mammasta hän oli sittenkin vielä liian köyhä. Ush, kuinka minä itkin! Tuure kävi kalpeaksi ja alakuloiseksi; minun silmäni muuttuivat punaisiksi ja muotoni rumaksi ja siitä minä itkin tietysti vielä enemmän. Ei, en tahdo sitä enää edes ajatella. Sitten mamma sairastui kovasti, tuli hyvin huonoksi ja silloin, kernaammin kuin jätti minut yksin ja ilman omaisuutta, eläkkeestähän minä en saanut tarpeeksi — niin silloin —

AGNES. Minä ymmärrän. Siiri raukka. Sinä onnenmyyrä!

SIIRI. Aivan niin. Minä olin niin onneton, kun mamma kuoli, mutta kun minun piti itkeä, niin minä nauroin, ja päinvastoin. En ollut lainkaan selvillä itsestäni. Jumalani, niin onnellinen kuin minä olin! Muutamia viikkoja myöhemmin vietimme Tuure ja minä kaikessa hiljaisuudessa häät, ja nyt olen minä onnellisin, kadehtittavin olento, mitä on auringon alla. Niin, minä tarkoitan —

AGNES. On siis olemassa joku pilvi?

SIIRI. Ei juuri niin, ei. Mutta on olemassa asia, jota sanotaan: kirjainpäätökseksi.

AGNES. Mitä sinä, lapsukainen, tarkoitat?

SIIRI. Niin, välistä, näetkös, ei usein, on Tuure hieman kummallinen. Hän vain tuijottaa eteensä eikä kuule eikä näe mitään. Silloin on hänellä kirjainpäätös mielessä, näetkös. Oo, kuinka minä inhoan noita kirjainpäätöksiä!

AGNES. Sen tekevät monet muutkin kuin sinä, luulen minä. Tuure on siis välistä alakuloinen?

SIIRI. Alakuloinen! Ei, *niin* vaarallinen ei asia ole. Jospa hän vain ei mietiskelisi niin hirveästi, Onko sinunkin miehesi tapana —

AGNES. Mietiskelläkö? Ei, siitä pulasta minä kokonaan vapautan hänet. No, kuinka sinä selviydyt taloudenhoidossa?

SIIRI. Oo, mainiosti, varsinkin siitä asti, kun Liisa tuli. Hän ymmärtää minua niin hyvin.

AGNES. Minä oikein ihastuin nähdessäni hänen vanhat kasvonsa. Hän on varmaan sinulle korvaamaton.

SIIRI. Aivan niin, aivan niin. Mutta kyllä sitä pitää käyttää järkeä voidakseen ylläpitää emäntä-arvoaan. Ymmärräthän, että hän kun hoiti minua pienenä ollessani, niin —

AGNES. Niin, niin, kyllä ymmärrän.

SIIRI. Tehdäkseni hänelle mieliksi olenkin minä lakannut käymästä itse ostoksilla.

AGNES. Ei, mutta kuulepas vain! Oletko sinä itse todellakin käynyt ostoksilla?

SIIRI. Niin, minä tarkoitan: minä ajoin käydä.

AGNES. Vai niin, sinä ajoin.

SIIRI. Ja rupesinkin jo käymään.

AGNES. Todellako?

SIIRI. Nii—in. Enkä *minä* koskaan unohda ensimmäistä esiintymistäni Eteläsataman torilla. Puhutaan *näyttämökuumeesta!* Mutta mitä se on *torikuumeen* rinnalla!

AGNES. Onko se niin ilkeä?

SIIRI. No, sen nyt voit uskoakin. En minä ollut koskaan kuvitellutkaan, että maailmassa voisi olla mitään niin kamalaa paikkaa. Ja yleisö sitten! »Rouva hyvä, rouva kulta! Pois tieltä! Pitäkää varanne!» Minä luulin tulevani hulluksi enkä minä tiennyt, mihin kääntyä ja miten käyttäytyä.

AGNES. Siiri raukka!

SIIRI. Niin, se ei ollut hauskaa, sen voit uskoa. Minun takanani tepasteli Sohvi kori käsivarrella — Sohvi oli minun ensimmäinen palvelijani, hyvin nenäkäs ja epämiellyttävä ihminen — ja ennenkuin minä olin kerinnyt kysyä *häneltä*, niin — —

AGNES. Yhä muistaen emäntä-arvoasi! No, kuinka päättyivät koettelemuksesi?

SIIRI. Niin minä keksin loistavan keinon. Edelläni kulki muuan vanhanpuoleinen rouva, suuri nahkalaukku käsivarrella ja hänen silmänsä tuntuivat näkevän joka taholle. Minä päätin seurata häntä kuin varjo ja ostaa samaa mitä hänkin.

AGNES. Ajatus ei ollut hullumpi.

SIIRI. Mutta siitäkös syntyi kävelyretki! Vihdoinkin, kun olin nääntymäisilläni väsymyksestä, minä tein äkillisen päätöksen ja käännyin kotiin — laukussa kokonaista viisi kiloa syskon-makkaroita.

AGNES (*syryjään*). Olipa siinä kerrakseen! (*Ääneen.*) No, »lopussa kiitos seisoo».

SIIRI. Mutta kuinka hajamielinen minä olenkin! Tässä minä istun ja jaarituksillani aivan väsyttän sinut.

AGNES. Päinvastoin! En ole pitkiin aikoihin tuntenut itseäni näin virkeäksi.

SIIRI. Voi, voi sitä Tuurea!

AGNES. Mitä pahaa hän on tehnyt?

SIIRI. Oo, hän lupasi tulla kotiin puolen tunnin perästä ja nyt hän on ollut poissa jo kokonaisen tunnin.

AGNES. Se on anteeksi antamatonta.

SIIRI. Ajatteles, jos hän on saanut esteen eikä lainkaan tapaisi sinua! Minun pitää lähettää häntä hakemaan. Suo anteeksi silmänräpäys. (*Kiiruhtaa vasemmalle.*)

AGNES (*yksin*). Nyt minulle on asia jo jokseenkin selvillä. Aivan niinkuin taulu, jonka äsken näin Ateneumin kokoelmissa. Tyttö oli viskannut kukkaisketjun pojan kaulaan ja molemmat juoksivat alas mäenrinnettä, jonka juurella turmio oli väijymässä. *Poika* kalpeana ja epäröiden, sillä hänen avoimet silmänsä näkivät vaaran; *tyttö* hymyilevänä, hurmaantuneena — ja sokeana, sillä ymmärtämätön käsi oli painanut kukkaisseppeleen hänen silmilleen. Hyvin ajateltu kuva, mutta kaikeksi onneksi voidaan muutamat saada pysäytetyksi puolitiessä. On kyllicki, että — — No, se ei kuulu tähän.

SIIRI (*vasemmalta*). Kas niin, no, nyt hän on täällä muutaman silmänräpäyksen kuluttua. Konttori on

tässä aivan vieressä, ja sitten syömme maailman ihanimman illallisen. Sinä olet kai edelleen ihastunut munkkeihin?

AGNES. Kyllä, *sille* rakkaudelle olen minä pysynyt uskollisena.

SIIRI. Oikein pyöreihin ja hyvin pullistuneihin.

AGNES. Niin, sitähan on kaikkina aikoina pidetty oikeitten munkkien varmana tuntomerkkinä. — Mutta mitä sinä sanoisit, Siiri, jos minä olisin tullut tänne puhumaan sinulle hiukan järkeä?

SIIRI (*pelästyneenä*). Ei, armas Agnes, sitä en voi uskoa.

AGNES. Sinä et ehkä pidä järki-saarnoista?

SIIRI. En, minä inhoan niitä! Heti kun olimme menneet naimisiin, piti Tuurenkin »puhua järkeä», herra paratkoon. Mutta minä kyllä pian vieroitin hänet siitä viasta.

AGNES. Kuinka sinä menettelit?

SIIRI. Joko tein minä näin (*paneet sormet korviinsa*) taikka suutelin häntä joka toisen sanan jälkeen, kunnes hän unohti kaikki tyyni.

AGNES. Mutta kun et sinä voi lahjoa minua samalla tavalla, niin — —

SIIRI (*kuuntelee*). Vaiti! Minä luulen, että Liisa tulee takaisin! Minä juoksen vain kuulemaan, onko hän tavannut Tuurea. (*Heittää lentomuiskun ja juoksee vasemmalle.*)

AGNES. Toruako *häntä*! Olisipa siinäkin järkeä. Pitäähän pallon lentää sinne, mihin se on viskattu. Mutta mitä nyt? (*Painaa kätensä sydäntänsä vasten*). Vieläkin uusi kohtaus. Sepä käy nopeasti. No, ainakin yhden hyvän työn jätän minä jälkeeni. Siiri on pelastettava — ja pelastaa hänet täytyy, kahdessakin suhteessa.

SIIRI (*ajatuksiinsa vaipuneena vasemmalta*). Hän ei ole lainkaan käynyt konttorissa. Mitähän se merkitsee? — Mutta, Agnes, mikä sinun on?

AGNES. Miksikä sitä kysyt?

SIIRI. Sinähän olet kalmankalpea!

AGNES. Ei mitään mainittavaa. Ollakseni oikein »comme il faut», olen viime aikoina saanut huonon sydämen. Olla aivan sydämetön olisi kyllä kaikkein uudenaikaisinta.

SIIRI. Sinä lasket niin kummallista leikkiä.

AGNES. Niinkö? Silloinhan minusta voi tulla nykyaikainen humoristi milloin tahansa. Kas niin, lapsukainen, älä ole niin peloissasi. Muutaman minuutin perästä on taas kaikki hyvin — —

SIIRI. Ehkä tahdot levähtää hiukan minun huoneessani?

AGNES. Miksikä ei. Tuure on tottunut punaisiin poskiin ja hymyileviin silmiin. (*Siiri avaa oven oikealle.*) Älä tule mukaan, Siiri hyvä. Minä tahdon olla hetkisen aivan yksin. (*Menee oikealle.*)

SIIRI. Kuinka hän on käynyt kummalliseksi! Agnes parka! Sairas ja ehkä vielä onneton. (*Panee koneellisesti hatun päähänsä ja peilailee.*) Lappalaiskoiran häntä! Ei, se oli kumminkin kaikista hulluinta. (*Ajatuksiinsa vaipuneena.*) Mamma sanoi aina, että Agnes sai niin erinomaisen miehen. Mutta *minusta* hän oli vanha, lihava ja kamalan ruma. (*Peilailee.*) Jos nostaisin sulkatöyhtöä vähän ylemmäksi, vain hiukkasen. (*Kärsimättömänä.*) Mutta mitä tekee Tuure, kun ei tule! (*Kello soi.*) Se on hän. (*Piilottautuu oven taakse.*)

NELJÄS KOHTAUS.

SIIRI ja TUURE.

SIIRI (*Tuuren avatessa ovea*). Tui, tui!

TUURE. Kas vain, pikku kiemilijaa. Yhä hattu päässä. Onko hänen armonsä keikaillut omalle kuvalleen yli tunnin ajan?

SIIRI. Eipä suinkaan! (*Otaa hatun pois.*) Täällä on tapahtunut *suuria* asioita sinun poissa ollessasi.

TUURE. Suuria asioita! Sepä ei ole vähän.

SIIRI. *Suuria asioita*, ei mitään *pikku asioita*. Niin olisi sinun pitänyt sanoa. Agnes Löwensköld on muuten täällä.

TUURE. Älä, mitä sinä sanot! No, onpa hauskaa kerran tutustua siihen kauneuden ja neron ihmeeseen — —

SIIRI. Älä puhu niin kovaa! Hän on tuolla minun huoneessani.

TUURE. Ai, peijakas!

SIIRI. Hän ei voi oikein hyvin.

TUURE. Eihän se vain ole mitään vakavaa, toivon minä.

SIIRI (*kurottaa päätään ja kuiskaa Tuuren korvaan*). Minä luulen, että hän on avioliitossaan onneton.

TUURE. Sehän on kylläkin vakavaa.

SIIRI. Niin, mutta *minäpä* en joutunut onnettomaksi. Mutta tulehan tänne istumaan. — No, ei niin likelle. Agnes voi tulla. Miksikä sinä viivyit niin kauan?

TUURE. Minä sain aivan odottamatta työtä —

SIIRI (*leikillisesti*). Konttorissa ehkä?

TUURE. Niin, — niin — tietysti konttorissa.

SIIRI. Tuure!

TUURE. Mitä niin? Sinähän aivan —

SIIRI. Sinä narraat!

TUURE. Narraanko minä?

SIIRI. Niin, minä lähetin äsken kysymään sinua ja silloin vastasi Lind, että sinä et ollut koko iltana käynyt konttorissa.

TUURE (*nousee*). Siitä kai Lind vähän tietää. Muuten viivyin minä siellä vain pikkusen ajan, sen verran vain, että otin rahat.

SIIRI. Ja äsken sinä sanoit, että sait odottamatta työtä!

TUURE. Aikooko kultu ruveta kiristämään tunnustuksia. No niin, jos nyt siis tekisin synnintunnustuksen: minä kävin Knuutin luona pyytämässä häneltä vähän — apua.

SIIRI. Kirjainpäätökseen, arvaan minä.

TUURE. Juuri niin! Totisesti, eikös vain pikku vaimoseni rupea jo olemaan perehtynyt kauppatermeihin.

SIIRI (*synkästi*). Niin, ainakin *kirjainpäätökseen*.

TUURE. Se onkin kaikista vaikein.

SIIRI. Ja kaikista ikävin.

TUURE (*istuu uudestaan Siirin viereen*). Ei mutta katsos vain lapsosen suuta! Sulkee lehtensä kuin orjantappura sadesäällä.

SIIRI. Sinulla on varmasti runollisia taipumuksia, Tuure.

TUURE. Oliko tuo orjantappura-vertaus sitten niin kovin runollista, mitä?

SIIRI. Oikeastaan oli vahinko, että hylkäsit lukusi.

TUURE. Voinhan minä ruveta kansankirjailijaksi. Kunnollinen kansankirjailija ei varmaankaan voisi olla herättämättä huomiota.

SIIRI. Oo, eipä sen puolesta. Mutta »tohtorinna» kuuluu sentään koko joukon paremmalta kuin kasöörin rouva. (*Huokaisten*.) Agnesta kutsutaan »hänen armokseen».

TUURE. Mahdollista kyllä. Mutta olisipa meillä ollut odottamista.

SIIRI (*ilostuen*). Niin, sinä olet oikeassa. Ja sitä en minä varmaankaan olisi kestänyt.

TUURE. Mutta minä olisin.

SIIRI. Älä kiusaa minua, Tuure.

TUURE. Ja jos se ei olisi tapahtunut *sinun* tähtesi, niin —

SIIRI (*itku kurkussa*). *Minun* tähteni! Ett'es häpee, Tuure!

TUURE. No, olisiko sitten parempi, jos se olisi tapahtunut jonkun toisen tähden?

SIIRI. Ei, Tuure, nyt — —

TUURE. Nyt sinä olet mielelläsi kasöörin rouva, niinkö?

SIIRI. Minun kai täytyy, rauhan vuoksi.

TUURE. No, nyt sinä olet kiltti tyttö. Sotakulut maksan minä jalomielisesti kyllä itse. Mitä se tuo ihanuus taas maksoikaan? (*Osottaa hattua.*)

SIIRI. Ainoastaan 38 markkaa.

TUURE. Ole hyvä! (*Antaa Siirille seteleitä, jolloin hänen lompakostaan putoaa pieni paperilappu.*) Kymmenen, kaksikymmentä, kolmekymmentä, — neljäkymmentä.

SIIRI. Ja *viisikymmentä*.

TUURE. Vai niin — viisikymmentä. (*Antaa vielä yhden setelin.*) Sinusta pitäisi tehdä valtiovarain päällikkö, Siiri.

SIIRI. Kuinka niin?

TUURE. Sillä sinä hoidat »sisäistä taloutta» tavalla, joka tekisi sinun nimesi kuolemattomaksi.

LIISA (*vasemmalta*). Tässä on kirje kasöörille.

SIIRI. Anna tänne. (*Liisa antaa kirjeen, jota Siiri uteliaasti tarkastelee, ja poistuu vasemmalle.*) Kas tässä, Tuure. (*Tuuren luettua kirjeen.*) Mikä kirje se on.

TUURE (*hätääntyneenä*). Se on asioimiskirje.

SIIRI. Naisen käsialalla?

AGNES (*näkyvyy oikeanpuoleisessa ovessa, mutta vetäytyy takaisin.*)

TUURE. Niin, olkoon sitten nais-asioimiskirje.

SIIRI. Mutta kuoren nurkassa oli »yksityinen».

TUURE (*harmistuneena*). No, silloin se on yksityinen nais-asioimiskirje. Kas niin, oletko nyt tyydytetty?

SIIRI. Siiri tahtoo lukea sen.

TUURE. Sitä sinä et saa.

SIIRI. Enkö saa? Sinulla on siis salaisuuksia?

TUURE. No niin, kuten tahdot. Voihan olla mahdollista.

SIIRI. Salaisuuksia, *sinulla*! Ja äsken tyrkkäsit sinä minut luotasi, ja sitten — kaikki muu — —. Ei, se ei voi olla mahdollista.

TUURE. Kas niin, Siiri. Älä nyt tee karpäsestä härkää.

SIIRI. Karpäsestä, niin kai. Sinä vain pelottelit kultuasi niinkuin niin monasti ennen. Saanhan minä lukea kirjeen?

TUURE. Et. (*Itsekseen.*) Minä en voi.

SIIRI. Sen sisältö tuottaisi ehkä minulle surua?

TUURE. Juuri niin, aivan liian suurta surua, pelkään minä.

SIIRI (*huokaisee syvään*). Vai niin. Tahdotko vastata minulle erääseen kysymykseen, Tuure?

TUURE. Vaikka sataan. Mutta älä tuijota minuun noin jäykästi ja hurjasti, lapsukainen. Se kiusaa minua.

SIIRI. Olitko konttorissa tänä iltana?

TUURE. No niin: en.

SIIRI. Ja missä sinä olit?

TUURE. Minä en *voi* enkä tahdo sanoa.

SIIRI (*kylmästi*). Vai niin.

TUURE. En, koska minä siten paljastaisin itsestäni anteeksiantamattoman heikkouden. Mutta, Siiri, mikä sinun on? (*Äkkiä.*) Onko mahdollista, että sinä voit luulla — — epäillä *minua*?

SIIRI. Ei, minä en epäile enään. (*Intohimoisesti.*) Tuure, sinä olet pettänyt minua!

TUURE. *Minä!* Minä, joka rakastan sinua niin äärettömästi, että minä suojatakseni sinut surulta voisin pantata oman sieluni. Ainakin minusta nyt siltä tuntuu.

SIIRI. Nyt minä ymmärrän kaikki. Sinun hajamielisyytesi, sinun kylmyytesi, sinun — — Ja väsyttyäsi leikkikaluksi, miksi et voinut erota hänestä?

TUURE. Mutta tämänhän on aivan kuulumatonta lapsellisuutta.

SIIRI. Niin, kuulumatonta lapsellisuutta. Tuure raukka, ja minä onneton — —!

TUURE. No mutta, kuulehan nyt!

SIIRI. Mitä?

TUURE. Ei mitään. (*Hiljaa.*) Kuinka voisikaan hän kestää sitä *nyt!* (*Ääneen.*) Kuinka sinä voit näin loukata minua, Siiri?

SIIRI (*arasti*). Loukkaanko minä — — Minä en tiennyt — — minä luulin — —.

TUURE. Onko minun entisessä elämässäni mitään, joka oikeuttaisi sinut heittämään semmoisen varjon — —

SIIRI. Älä suutu, Tuure.

TUURE. Suutu, en, mutta minä joudun epätoivoon! Kun sinä panet noin pahaksesi kuvittelun koettelemuksen, Siiri, niin mitä sitten teetkään, kun tulee todellinen.

SIIRI. Minähän olen niin lapsellinen, niinkuin tiedät, ja että minua koskaan mikään suru kohtaisi, sitä en ole ajatellutkaan.

TUURE. Et, sen minä tiedän.

SIIRI. Näetkös, Tuure. Mitä tahansa sinä salaatkin minulta, niin *jotakin* se kuitenkin on, ja että sinun ja minun välilläni on *mitään*, siihen on minun kyllä vaikea tottua.

TUURE. Olet oikeassa, Siiri. Minä tunnen sen nyt. Meidän välillämme ei saa olla mitään salaisuuksia. Jumala sinua siunatkoon, lapsi kulta, niistä sanoista. Ne karkoittivat kaiken epäilyksen, kaikki synkät varjot. Kas tässä, lue (*ojentaa Siirille kirjeen*). Ja anna minulle anteeksi, jos voit. Minä olen rikkonut heikkoudesta ja — —

SIIRI. Sinä olet siis rikkonut! Mutta minä en todellakaan voi lukea *nyt*. (*Laskee kirjeen pöydälle.*) En voi!

TUURE. Mutta koetahan nyt malttaa — —

VIIDES KOHTAUS.

EDELLISET ja AGNES.

AGNES (*oikealta*). Jättäkää hänet minun huostaani.

TUURE. Ah, te! Niin, puhukaahan te hänelle. Nainenhan ymmärtää kuitenkin aina paremmin kuin mies, mitenkä sairasta lasta on lohdutettava. (*Siirille*) Oma rakas pikku eukkoni — —

AGNES. Jättäkää meidät hetkeksi kahden kesken. (*Tuure menee vasemmalle.*)

KUUDES KOHTAUS.

SIIRI ja AGNES.

AGNES. Vai niin, ystäväiseni, että sinun onnesi ei ollut rakennettu sen lujemmalle pohjalle?

SIIRI. Minun onneni!

AGNES. Minä kuulin kaikki tyyni. Hän on kauheasti pettänyt sinua.

SIIRI. Kuka? Tuureko?

AGNES. Niin, pysykäämme vain tosiasioissa. Kylmyys, hajamielisyys, tuntikausia kestävä poissaolo voimatta sanoa, missä on ollut, naisen kirje, jota sinä et saa lukea, ynnä muuta.

SIIRI. Niin, niin — — niin se on.

AGNES. Ainoa mikä sinua voi lohduttaa, on se, että hän on sinulle kokonaan arvoton.

SIIRI. Arvoton! Kuinka *sinä* sen tiedät? Tiedätkö *sinä*, kuinka minä olen kiusannut, koetellut häntä! Tiedätkö *sinä*, että hän ei koskaan ole kuullut ainoatakaan tervettä neuvoa minun huuliltani, vain mitä järjettömimpiä vaatimuksia, että minä en koskaan ole tukenut hänen pyrkimyksiään, että hänellä, pitääkseen minua hyvällä tuulella aina on pitänyt olla taskut täynnä namusia ja lahjoja ikäänkuin hemmotellulle lapselle. Sano, tiedätkö sinä tämän kaikki. Ja tällaiselle oikulliselle nukelle on hän uhrannut koko tulevaisuutensa ja antautunut toimeen, joka on hänelle mitä vastenmielisin. Jos joku on arvoton, niin se olen minä eikä hän. (*Heittäytyy itkien nojatuoliin.*)

AGNES (*syrjään*). Lääke oli katkera, mutta se vaikutti. (*Ääneen.*) No, rakkaani, emmeköhän nyt lukisi tätä hirveätä kirjettä.

SIIRI. Kirjettä? Niin, lue sinä. *Nyt* minä voin kuulla sen.

AGNES (*lukee*). Rakas veljenpoikani.

SIIRI. Veljenpoikani!

AGNES (*lukee*). On ikävä kuulla, että elämä Helsingissä tulee niin kalliiksi. Mutta minun mielestäni sinun olisi pitänyt ajatella sitä asiaa, ennenkuin menit naimisiin. Mitä nyt vekseliin tulee, jota pyydät minun lunastamaan, niin kieltäydyn minä aivan jyrkästi. Mies, joka yhdessä vuodessa velkaantuu kaksituhatta markkaa, ei ansaitse mitään apua. Minua ilahduttaa kuulla, että teidän pesänne on vakuutena, sillä silloinhan ei kukaan joudu kärsimään. (*Puhuu.*) Paitsi te itse, mutta se ei tunnu mitään merkitsevän. (*Lukee.*) Muuttakaa sitten johonkin vinnikamariin ja olkaa säästäväiset, se on minun neuvoni. Hienolle rouvalle se kai käy raskaaksi, mutta parempi niinkin kuin lainata, voimatta maksaa takaisin. Ystävällinen musterisi Margareetta. (*Kääntää kirjeen kokoon.*) No, *hänen* ystävällisyyttään ei suinkaan voi epäillä.

SIIRI (*tempaisee kirjeen*). Mitä sinä luet? (*Silmää kirjeen läpitse.*) Kaksi tuhatta markkaa — — teidän pesänne — — vinnikamari — — hieno rouva.

AGNES. Voitko kuunnella minua levollisesti, Siiri?

SIIRI (*yhä kirjettä silmäillen*). Voin, voin.

AGNES. Miehesi on ponnistellut kaikki voimansa hankkiakseen rahoja, mutta turhaan, ja keskiviikkona lankeaa vekseli.

SIIRI. Kuinka *sinä* tiedät tämän kaiken?

AGNES. Sehän on yhdentekevää; siinä kyllä, että tiedän. Jos sitä ei siihen mennessä makseta, niin — —

SIIRI. Niin, mitä?

AGNES. Niin toimitetaan täällä ulosmittaus.

SIIRI. Mitä ymmärretään ulosmittauksella?

AGNES. Te menetätte kaikki, mitä teillä on.

SIIRI. Ja tämä on minun vikani, *minun!*

AGNES. Niin, voimmehan siten otaksua kohteliaisuuden vuoksi.

SIIRI. Minä se olen houkutellut ja vietellyt hänet yhä uusiin ja uusiin menoihin, mutta minä en koskaan ymmärtänyt, miten väärin se oli. Ei kukaan ollut opettanut minulle rahan arvoa, muuta kuin että mikään uhraus ei ollut liian suuri, kun kysymyksessä oli minun koristamiseni.

AGNES. Sinä olet kuitenkin onnellinen, kun sinun ei ole tarvinnut uhrata itseäsi.

SIIRI. Hänen taistellessaan, kärsiessään olen minä nauttinut, leikkinyt!

AGNES (*nostaa lattiasta ja silmäilee sitä paperilappua, joka putosi Tuuren lompakosta*). *Kohtalo* puhuu tänään järkeä. Minun ei tarvitse vaivata ajatuksiani. Kas tässä, Siiri (*antaa hänelle paperilapun*). Sinun päätelmiltäsi ei siis puutu johdonmukaisuutta.

SIIRI (*silmää lappua*). Ja tämän hän on tehnyt maksaakseen tuon (*osottaa hattua*). Tuure, Tuure! (*Juoksee vasemmalle*.)

AGNES (*yksin*). Tänään hän panttaa kellonsa, huomenna — —! (*Nytkäyttää olkapäitään*.) Onneksi on huomispäivä minun käsissäni. (*Repäisee lehden muistikirjastaan ja istuu tuoleen kirjoituspöydän ääreen*.)

SIIRI (*vasemmanpuoleisesta huoneesta*). Rakas, rakas Tuure!

AGNES. Voida rakastaa, voida puhua noin.

TUURE (*myöskin vasemmalla*). Ei, Siiri, syy on minun, ainoastaan minun, mutta rakkauteni teki minut raukaksi.

AGNES. Miten he kiusaavat minua! (*Sulkee kiireesti kirjeen kuoreen*.) Kas niin, nyt on *heidän* surunsa lääkitty. Mutta on toinen, joka kalvaa kuolemaan asti. Minkätähden annoin minä myydä itseni!

SIIRI (*yhä vasemmalta*). Köyhät! Mitä se tekee, kun omistamme toinen toisemme!

AGNES (*nousee*). Mutta minä! Minulla on sukutila ja vapaaherrattaren arvonimi! Äitini osasi ainakin panna hintaa tavarallensa. Ei, pois täältä. Minä en, näen mä, siedä tätä ilmapiiriä. Raitis ilma on vain myrkkyyä turmeltuneille keuhkoille. (*Panee kiireesti hatun ja takin päällensä*.)

TUURE (*kuin edellä*). Minä teen työtä kaksinkertaisin voimin — —

AGNES. Ei, minun täytyy nähdä heidät — — kerta. (*Kurkistaa avaimenreijästä*.) Mies polvillaan, pää vaimon sylissä. Vaimo nauraa ja itkee yht'aikaa. Niin onnelliselta kuin hän näyttää odotettavista kieltäymyksistä huolimatta, noista *kauheista kieltäymyksistä*, joilla meitä pelotellaan sydämemme vähimmästäkin kapinoimisesta. — — Siiri hupakoksi oli minun tapana sanoa häntä. Pah, hupsu on vain se nainen, joka luulee olevansa viisas. (*Menee takaovesta*.)

SEITSEMÄS KOHTAUS.

TUURE ja SIIRI (*vasemmalta, kädet toistensa vyötäisillä*).

SIIRI. Nyt et saa virkkaa enää sanaakaan. Sinä pilaat minut hemmottelullasi, ja siitä on nyt tehtävä loppu. Mutta yhden kysymyksen tahtoisin kultu vielä tehdä.

TUURE. Kysy, kysy.

SIIRI. Jos ei minun järjetön mustasukkaisuuteni olisi puhjennut ilmi, niin milloin minä olisin saanut tietää totuuden?

TUURE. Jumalan avulla: aikanaan. Mutta salli minun nyt olla sitä ajattelematta, mitenkä silloin olisi voinut käydä, ja nauttia täysin määrin jakamattomasta onnestani.

SIIRI. Saatpa nähdä, kuinka suloista meillä on oleva vinnikamarissamme.

TUURE. Kukapa olisi voinut uskoa, että niin sankarillinen sielu saattoi asua semmoisessa — — —

muotinukessa.

SIIRI. Oo, meillä on kyllä sielu meilläkin, vaikka sitä ei huomaa korujen ja hetaleitten alta! Ush, niin ilkeä kuin minä olen ollut! Mutta paha on Tuurekin ollut, kun ei ole uskonut asian oikeata laitaa pikku vaimolleen.

TUURE. Kuinkapa minä olisin uskaltanut!

SIIRI. Niin, sinä olet oikeassa. Minä en ansainnut luottamusta, mutta kuitenkin — —

TUURE. Kuitenkin — —?

SIIRI. Oo, minä vain ihmettelen, onko lainkaan olemassa vaimoa, olkoon kuinka turhamielinen, kuinka lapsellinen tahansa, joka ei pane puolisonsa luottamusta kaiken muun yläpuolelle. Mutta mehän kokonaan unohdamme Agneksen! (*Katsoo oikeanpuoleisesta ovesta.*) Hän on poissa.

TUURE. Kas tässä kirje sinulle, pikku moraalisaarnaaja. Ehkä se selittää asian.

SIIRI. Avaa se siis.

TUURE (*avaa kirjeen*). Mitä minä näen! Minun oma vekselini lunastettuna, ja mitä tässä on: »Agneksen häälahja Siirille.».

SIIRI. Ja täällä takapuolella: »Setä Fabian oli oikea vaikka näkymätön velkoja, ja minä sain valita perintöni.» Oi, nyt minä ymmärrän kaikki!

TUURE. Niin paljon en minä ymmärrä, mutta minä ymmärrän kumminkin tarpeeksi voidakseni iloita kaikesta sydämestäni — — sinun tähtesi.

SIIRI (*leikkilisesti*). Vai niin, taaskin vain minun tähteni.

TUURE. Niin, näetkös, Siiri, tapahtukoon mitä tahansa, minä *olen* nyt rikas mies enkä ole minkään tarpeessa. (*Syleilee Siiriä.*)

SIIRI (*veitikkamaisesti*). Etkö minkään?

TUURE (*naurahaen*). Sinä pikku veitikka! (*Suutelee häntä.*)

Esirippu.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK HATTU ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you

have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic

works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to

the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.